

**Píseň: EZ314 – Pán Kristus, Syn Boží věčný + modlitba;**  
**Oddíl k výkladu: Zj 1, 11-20**

Milí,

na posledním setkání jsme dočetli až do úvodu dnešního popisu „někoho *jako* Syna člověka.“ V centru stál Janův úkol *předat ostatním* slovo i vidění, kterých se mu dostalo. Ačkoli mu za to hrozili jen nepříjemnosti, obtíže, pronásledování i hůře. Také proto je původním řeckým termínem pro česko „svědectví“ slovo *martyrion* = *mučednictví* (srv. *martyr*!).

A v první řadě patří celý obsah spisu sedmi (!) křesťanským sborům. Velkým i malým. Zajištěným i takřka na vymření. Arogantním i pokorným. Velmi kritizovaným i povzbuzovaným.

Tak celé pozdější vidění vnímejme nejprve *touto* optikou: V těchto sedmi sborech se jakoby „hraje o dějiny světa i kosmu.“ Ne v palácích vládců. Ne na bitevních polích. Ne v duši jednotlivce! V křesťanských sborech.

Autor také *už zase* opustil žánr apokalyptiky, když opět uvedl své jméno i místo pobytu. Jako tradiční staro- i novo-zákonní svědek Kristův.

### **Někdo jako Syn člověka**

Jak tímto důrazem také končí celá první kapitola: Sedm zlatých svícňů, mezi nimiž se Kristus prochází, *je* těch sedm sborů. A on uprostřed nich. Mezi nimi. A sedm hvězd je jejich sedm „andělů,“ dosl. poslů. Které drží pevně v ruce.

V celém popisu tohoto *někoho* si všimněme opakování slova *jako* (ř. *homoiós* nebo *hós* = asi, jako, zhruba). I toho si všimějme také později: Jde o *poetický* žánr i obsah. Nikoli exaktní, deskriptivní (např. zákony!). Tedy ani Jan sám si nebyl jistý, co to vlastně viděl. Tím obtížněji to pak předává dalším. Není tedy vůbec možné z popisu čehokoli „*jako*“ vyvozovat cokoli exaktního. Např. datum konce světa. Nebo jeho podobu.

To pak o to zřetelněji, že Jan se ve v. 12 dosl.: „Obrátil, aby *viděl hlas*.“ Jak absurdně celé vidění začíná! Vždyť i ten „Někdo“ „září jako slunce v plné síle,“ (v. 16) ale Jan nejprve vidí svícínky...

### **Říza a zlatý pás**

První symboly, které Jan popisuje, jsou říza (bez barvy!) a zlatý pás na prsou. Při pochopení, že takřka veškerá symbolika Zj je *starozákonní*, neměl by být problém těmto obrazům, symbolům rozumět.

Tato „říza“ (ř. *podérés* = dlouhý šat/roucho) je pak „až na zem.“ Tj. je v přímém kontaktu se *zemí* – s její špínou, s hříchem světa. Srv. s talárem od lat. *talus* = kotník.

Zlatý pás pak my známe hlavně ze stupňů vítězů, nejbližší pak odznakem funkce synodního seniora. Jde tedy také o „odznak vítěze.“ Ale *hlavně* jde o *kněžský* atribut (Ex 28, 15-35; tam také „říza!“). Stejně jako dlouhá říza. Tak jde o symbol až *Áronský*, a hlavně *všech kmenů Israele*. Obraznost drahých kamenů se pak vrátí v závěru Zj.

### **Vlasy a oči**

Další obrazy „nabírají grády“ podivností a absurdit. Bílá hlava a vlasy jsou obrazem stáří. Tak moudrosti, zralosti, vytrvalosti. Také zkušenosti, odstupu, „vyzkoušenost životem.“

Ale Ježíš zemřel jako zhruba *třicetiletý*! Zřejmě jde tedy také o obraz věčnosti Božího Syna, který byl už před stvořením světa. A proto je tak „starý.“

Oči jako plameny ohně jsou překvapivě častým obrazem literatury dodnes. Překvapivě proto, že dodneška si to nejde moc představit. Je to vlastně obraz obrazu, symbol symbolu. Zde zřejmě jde o oči, které „propálí“ jakoukoli bariéru. Tj. vidí vše, nic se před nimi neskryje. Nikoli o obraz vášně, rozpalování druhých nebo snad planoucí pomsty, jak je obvykle užíván v beletrii.

### **Nohy a hlas**

Jeho nohy jsou pak z dosl. chalkolibanon. Ř. chalkos = bronz, mosaz. Libanon = kadidlo (nebo „libanonský“). A tato *v sobě rozporná* slitina je ještě navíc „přetavena v hořící peci.“ Opět má být zřejmé, že běžná logika „selského rozumu“ ani symbolů *nebude* stačit. Naopak, je v příkrém rozporu s tím, co je nebeské, božské.

A to opět na několik řádů: Zejm. kniha Daniel přece *posmívá* obrovskou sochu nejen babylonské říše tím, že má nohy z *hlíny*. Tj. z materiálu měkkého, nenosného. Co potom nohy z kadidla přetaveného hořící pecí?

Tato paradoxní spojení je jistě úmyslné, tak přece lidé vnímají Boha i Krista stále znovu. Jak v Kristu spojit jeho božskou a lidskou přirozenost? Jak to, že někdy byl tak laskavý, a jindy tak strašlivě přísný? A stejně Hospodin Bůh!

Jde tedy o *úmyslné* spojení tvrdého a měkkého. Tedy přísného, spravedlivého, *silného*, nezdolného, odolného, vytrvalého a jemného, voňavého, okrasného, ozdobného, léčivého. A tak o doplnění tvrdého měkkým – aby nedošlo na tvrdohlavost, svéhlavost, pýchu, aroganci, krutost. A doplnění měkkého tvrdým – aby nedošlo na zbytečnost, nevytrvalost, neužitečnost, manipulovatelnost, porazitelnost, zneužitelnost, slabost. O to úsměvněji, když v případě „kadidla“ může jít dokonce o *kouř* z něj.

„Přetaveno v hořící peci“ je srozumitelným symbolem: *Jen* to, co projde „ohněm zkoušek“ má hodnotu. Má smysl. Za něco stojí. Protože to mnohé *již vydrželo* – a dokonce k *dobru a užitku*. Kdežto vše ostatní je spáleno, zničeno, zlikvidováno – jako by toho nebylo.

Takové jsou tedy „nohy“, tedy základ, „Syna člověka.“ A pro jistotu to výslovně sdělí v. 17+18: *Jen* to, co projde ohněm smrti, bolesti, nespravedlnosti, útlaku, nenávisti, manipulací *má cenu*. Stojí za lidský život. Je hodnotou o sobě.

Hlas měl *jako* hukot příboje. Opět důraz nejprve na *hlasitost* (srv. „polnici“). A tímto hlasem, který je jako hukot příboje, křičí: „Neboj se.“ Na první pohled i poslech absurdní. Avšak velmi logicky tak pokračuje paradoxní spojení předchozí: Jemný obsah s tvrdou formou. Jemné „neboj se“ vyslovené tak nahlas, že to přehlušuje vše.

Také je tím připomenuto Ježíšovo utišování také rozbouřených vod – hlasem, slovem.

Důraz na *slovo* pak pokračuje také ve v. 16. A *stejnou* „zbraň“ použije v závěru Zj Beránek k porážce „pekelných“ armageddonských vojsk: Své slovo. Sice ostré. Ale *slovo*.

Avšak kdo se vyzná v mečích, ví, že „dvousečné“ meče v podstatě neexistují a nepoužívali se. Naopak měli „jen“ jednu stranu ostrou – druhou tupou. Také proto, že obranou ostrou stranou se velmi rychle tupí a poškozuje. A také proto, že pak možno na tupou stranu zatlačit v souboji. A také je těžší se takovým mečem sám zranit.

„Dvousečný“ meč je tedy opět proti lidskému selskému rozumu. A zdůrazňuje jak to, tak i ostrost tohoto „meče“ – tj. Božího slova.

### **Hvězdy, hlas a hvězdy**

Po takto drsných, úžasných, impozantních až strašidelných obrazech pokračuje opět překvapení: V ruce drží... sedm hvězd. Nikoli meč, polnici, žezlo (!) apod. Ale *hvězdy* – tj. posly těch sedmi sborů (v. 20), mezi nimiž se jakoby prochází.

Jedinou „zbraní“, kterou disponuje je pak „meč úst.“ Opět tedy *odmítnutí* obvyklých obrazů, symbolů lidské vlády. Obvyklý meč *nemá* vůbec, místo toho má jako meč *ostrá slova* (zřetelně připomenutá Žd 4, 12 – jediného spisu, který se soustředí na Krista jako Pomazaného *Kněze*, nikoli *Krále*!).

A aby podivností a paradoxů nebylo málo, jeho vzhled byl *nemožný vidět lidskýma očima*. I dnes si v létě kolem Středozemního moře v poledne zkuste pozvednout hlavu a zadívat se do slunce – „v plné síle.“

Jak tedy mohl Jan na tomto *Někom* vidět cokoli ostatního? Dokonce i to, co *držel v zavřené ruce*?

A to je také jedna z point: V našem chápání jde o obrazy, symboly *neskloubitelné*. Dokonce se navzájem *vylučující*. Fyzikálně, opticky i logicky a principiálně. Ale takový přece je Hospodin Bůh! Bez jména, bez podoby, bez chrámu, bez mocné říše, většinu dějin

Božího lidu *bez kněží*... a přesto (nebo proto?) všemohoucí, vševědoucí, stvořitel, vykupitel.

Jak v posledu nepochopitelné jsou pro nás i *tyto* „popisy“ Boha! Jak zdánlivě paradoxní a už uvnitř sebe rozporné! Tak stejně i Bůh *vtělený* – Ježíš Kristus, Syn člověka, Beránek.

Tato podivnost, absurdita, nepochopitelnost pro nepoučené má *odradit* nepoučené, neznalé – pro ně je to směšné, komické, absurdní, a tak nelze brát Janova slova vážně. I tím je Jan chráněn.

### Janova reakce

V závěru oddílu Jan *padl jeho nohám*. Jako mrtvý. Jan dobře pochopil, že jde o Boha. A Boha *nelze* vidět, a přitom *nezemřít*. Což je opět absurdní: Tak si Bůh právě *zabil* svého posla. Už svým zjevem. Jak absurdní je tento Bůh! Jak dějinný – hle, kolik jeho svědků, poslů bylo zabíjeno, vražděno, popraveno, martyrováno! Hle, jak žhavým ohněm pecí procházelo a prochází *jeho* svědectví!

A také proto jim Bůh dává nový život. Svou pravici – ve které drží dokonce hvězdy (jak silný obraz moci a síly při dnešních astronomických znalostech!). A to pouhými slovy: Neboj se. Ačkoli je křičí jako příboj moře.

„Neboj se – protože tento všemocný *zemřel*.“ Opět zřejmě bláznovství kříže. Převrácení lidské moudrosti, očekávání, vnímání. A tak opět předzvěst celého Zj. Ačkoli budou obrazy děsivé a strašlivé, jejich podstatou je Bohem-křičené: „Neboj se, *Já* jsem první i poslední. *Já* jsem *ten* živý. I *já* jsem zemřel – a sám vidíš, že jsem živ na věky věků.“

Vždyť to je křesťanská velikonoční zvěst! Ale kde je tedy ona *radost*? Zřejmě jsou Velikonoce spíše o životu věčném. Skrze smrt Božího Syna.

To je pak ještě umocněno slovy: „Mám klíče od smrti i hrobu.“ Tj. odemyká smrt i hrob. Tj. je Pánem, Vládcem také nad smrtí. I jejími místy. I nad hroby – i kdyby zavalené kamenem, který byl „velmi velký.“ A klíče také umožňují vstup – i odchod. A naopak umožňují také *zabrání* vstupu – i odchodu.

## Závěr

Ale nebyla by to Bible, kdyby nenásledoval zase něco, co lidé nečekají. Posledním slovem úvodu je: Napiš to. Ne „mystický to prožij.“ „Užij si to.“ Staň se guru/charismatickým vůdcem. Ne: Založ církev, náboženství, hnutí. Ne: A ty jsi teď tímhle vyvolený, nadřazený...

Nýbrž *úkol*: Napiš to. Aby si to mohli tisíce let lidé číst. Aby tě za to mohli lidé vyhledat a dokázat tvou protistátní vinu. Napiš *všechno* – co jsi *viděl*, co *ted' je*, i to, co bude potom.

A pro jistotu přidává Bůh i vysvětlení – opět *proti* apokalyptickému žánru. Protože k čemu svědectví, martyrion, které je *nesrozumitelné*? Nebo dokonce dvojaké?

Tajemstvím jsou *Kristovy sbory*. Tedy opět *ne* žádná magie, metafyzika, astrální sféry... ale to, že *existují* shromáždění lidí kolem Ježíše Krista (sbor = církev = ř. ekklésia = shromáždění).

To je v tomto světě přítomné *tajemství* přítomného Boha: Jeho věřící už od Abrama. Kteří se shromažďují. Kolem něj. A poslouchají jeho slovo. Vždy tvrdé i jemné. Soudu i milosti. Pravdy i naděje. Reality i zaslíbení.

A opět *ne* říše, vládcové, mocní, bohatí, vlivní, vyvyšovaní. Ale Římskou říší drcená a vražděná shromáždění Bohu-věrných. Jak tajemným zázrakem je *jejich* svědectví – martyrion. Jejich mučednictví. Z nichž pak roste Boží Církev stále.

**Píseň: EZ330 – Když zřím ten divuplný kříž + modlitba Páně**  
**Rozhovor**